

ናበይ ነብል ኣለና ?

ብጅሲ ሮማናት

ንላዘብ ምኽሪ ክርከብ ይብሉ ወለዲ። ዕላማ እዛ ሓፃር ዕሑፍ ኣብ ሃገርና ብፍላይ ድማ ኣብ ክልልና ዘሎ ምሕደራ ዝምልከት ኮይኑ ብውልቀይ ኣለዉ ኢሊ ዘኣመንኩሎም ድኽመታት መንግስትን እቲ ኣብ ስልጣን ዘሎ ውድብን ጠቓሰ ብግልፂ ሓሳብ ክንህበሎምን ክንማየጠሎምን ዝግብኡ ነጥብታት እዮም።

ህዝብና ንነዊሕ ዓመታት ድሕሪ ዘካየዱ መሪር ቃልሲን መስዋእትን ኣብ ዘሓለፉ 20 ዓመታት ሃገርና ካብ ዝነበረቶ ዓሚቕ ድሕረትን ጭቆናን ንክትወፅእ ላዕሊን ታሕትን ትብል ኣላ። ህዝቢ ትግራይ ድማ ከም ካለኦት ህዝብታት ሃገርና ነቲ ዘረጋገፀ ሰላም እናጠዓዓመ ካብ ድኽነት ንምውፃእ ፀፃርፃር ይብል ኣሎ። ህዝቢ ንዘካይዶ ስራሕቲ ንምዕዋት ካብ ፌደራል ይኹን ብክልል ደረጃ እስካብ ቀበሌ ደገፍ መንግስቲ የድልዮ። በዚ መሰረት መንግስቲ ኣብ ዝተፈላለዩ እዋናት ፖሊሲን ስትራቴጂን ይሕንፅፅ፡የተግብር፤ ይግምግምን እዩ።

ኮይኑ ግና ኣብ ዝተፈላለዩ እዋናት ፖሊሲታት ሽቶኦም ከየዐወቱ እንትተርፉን ናብ ለውጢ ፖሊሲን ኣካይዳን ክእቶን ንዕዘብ። ሓድሽ ፖሊሲን ኣካይዳን እንትግበር ድማ ንውድቀት እቲ ዘሓለፈ ፖሊሲ ዝተፈላዩ ምኽንያታት ክወሃቡ ንሰምዕ። “እቲ ዝፀንሐ ፖሊሲ ብዙሓት ክፍተታት ስለዝነበሩዎን ኣብ መሬት ዘሎ ኩነታት ስለዘየገናዝብን” ፣ “ኣብ ኣፈፃፀማ ክፍተት ስለዝነበረ” ፣ “ህዝቢ ኣሳቲፍካ ኣብ ምኽድ እቲ ኣመራርሓ ድኽመት ስለዝነበረ” ፣ “እቲ ዘሓለፈ ኣመራርሓ ብሙስና ስለዝጨቀወ” ወዘተ ወዘተ ይበሃል። እዚ ኩሉ ተባሂሉ ሓድሽ ኣካይዳ ተሓንጺፁ ለውጢ ኣመራርሓ (ታሕተዋይ ኣመራርሓ ጥራሕ) ተገይሩ እንተብቅዕ ካብቲ ዘፀንሐ ኣካይዳ ዘይተፈለየ (ሓደ ሓደ ጊዜ ድማ ዝበኣሰ) ኣካይዳ ንዕዘብኦም ኣበይ ደኣ ኣሎ እቲ ለውጢ ኢልካ ክትሓትት ትደሊኦም ለካስ ከምኡ ኢልካ ትዛረቡሉ መድረኽ የለ፤ ነቐፌታ ንምቕባል ድሉው ዝኾነ ኣካል የለ። ብገለ ኣጋጣሚ- ኣቲም ሰባት ኣብዚ ፖሊሲ ከምዚ ዓይነት ክፍተት ኣሎ፤ ኣብ ኣፈፃፀማ ከምዚ ዓይነት ጉድለት ይረኣ ኣሎ፤ ኣብ ከምዚ ዓይነት ቤት ዕዮ (ንኣብነት ቤት መዘጋጃ) ስራሕቲ ብሙስና ይፍፀሙ ኣለው፤ ግለሰባት ሃፍቲ ህዝቢን መንግስትን የባኸኑ ኣለው፤ ከም መጠን ተገልገልቲ ግቡእ ግልጋሎት ኣይንረክብን ዘለና ኢልካ እንተተዛረብኩ- ፀረ ህዝቢ፤ ፀረ-መንግስትን ልምዓትን ትበሃል ጥራሕ ዘይኮነስ ገለ ሽም ይወሃበካ። እዚ ኣካይዳ ድማ ብሽም ኣባልነት ውድብን ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ ቤት ዕዮን ዝተወሰኑ ሰባት ድላዮም ክገብሩን ብሃፍቲ ህዝብን ሃገርን ከላግፁን ዕድል እናሃደም ይርከብ። ኣብ መንጎ ህዝብና ዘሎ ምሬት ቀሪብና እንትንሰምዕ ኣዚዩ ይገርመናኦም ንምንታይ እቲ ሽግር ብግልፂ ከምዛይዛረቡዎ እንትንርዳእ ኣዚ ህዝቢ ትግራይ ከም ውላዱ ገይሩ ዝሪኦ ውድብ ናበይ ገፁ የብል ኣሎ ኢልና ክንሓስብ የገድደና እዩ። ብፍላይ ትግረዋይ ኮይኑ ድኽመታት መንግስቲ ምዝራብ ዳርጋ ከም ሓጥያት ዝቐፀረሉ ጊዜ ብዙሕ እዩ። ብርግፅ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ትግራይ ግጉይ ኣረኣኣያን ፅሊኢትን ዘለዎም ውለቀሰባት ይኹኑ ውድባት ብዙሓት እዮም - ብፍላይ ኣብ ዲያስፖራ። እዚ ድማ ኣብ ዝተፈላለዩ ድሕረ-ገፃት ብብዕሉቱ ንሪኦ ሓቂ እዩ። ነዞም ከምዚኦም ዝበሉ ነገራት ምምካትን ሓደ ኮይና ዕንፃትና ምዕቃብን ከምዘሎ ኮይኑ ኣብቲ ኣብ ስልጣን ዘሎ ውድብን መንግስትን ዝረኣዩ ድኽመታት ምሕባርን መፍትሒ ሓሳባት ምሽንዳውን ካብኡ ዘይነኣኣስ ተግባርና ክኸውን ይግባእ።

ኣሕዋት- ብሓፂሩ ንምግላፅ እቲ ሓቂ ንዛረቦኦም ነቲ ፀገም ፍታሕ ይተኣለሸሉ እንተዘይኮይኑ ውሽጥና እናፈለጥና ቁስልና እናሓጸና ምኽድ ህዝብና ካባና ዝፀበዩ ነገር ኣይኮነን። እንተገደደ ክንዛረብን ሓሳብና ክንገልፅን ዕድል ዘለና ሰባት ሓላፍነት ኣለና። ዝምልከቶም ኣካላት ድማ ነዚ ሻቕላና

ተገንዘብም ገለ ምምሕያሻት ክገብሩን እቲ ህዝቢ ዘሕደረሎም እምነት ክዕቅቡን ንወከሶም፡፡ መንግስቲ ብትኽክል ለውጢ ከምዕእ ድልየት ኣለዎ እንተኾይኑ ብወገነይ እዞም ዝሰዕቡ ነገራት ይላቡ፡፡

ዝኾነ ዓይነት ፖሊሲ ወይ ፕሮግራም እንትቐረፅ ህዝቢ ይሳተፈሉን ሓሳቡ የሃበሉን፡፡ ኣብ ዘሓለፉ ዓመታት ዝወፁ መብዛሕትኦም ፖሊሲታት፣ ኣዋጃትን፣ ደንብታትን ብዝተወሰኑ ኤክስፐርታት ተዳሊዮም፣ ናብ ቤት ምኽሪ ከይዶም ብዘይ ምይይጥ ዝፀድቁ እዮም፡፡ ኣብ ቤት ምኽሪ ብዝኾነ ኣካል መንግስቲ ዝቐረበ ረቂቕ ሽግር ኣለዎ፣ እዚ ከምዚ ዓይነት ነገር እንተዝውሰኹ፣ እዚ ነጥቢ እዚ እንተዝወፀእ ተባሂሉ ርኢቶ ክወሃበሉ ኣይርእን (ብዘይካ ለውጢ ከግብሩ ዘይክእሉ ተመረፅቲ ተቃዋምቲ ውድባት)፡፡ ኣብ ዝኾነ መድረሽ ሓሳብ እንተተወሃበሉ እኳ ነቲ ዝወሃብ ሓሳብ ምንእኣስን ነቲ ርኢቶ ዝህብ ሰብ ምስ ዝኾነ ነገር ምትሕሓዝንምበር ፍሉይ ሓሳባት ብኣግባቡ ክተኣናገዱ ኣይረኣይን፡፡ ስለዚ በይዛኻትኩም ሓድሽ ሕጊ ቅድሚ ምወፅኡ ህዝቢ ይማየጠሉ፡፡ ሰብ ሙያ ርኢቶ የሃብሉ፡፡ ተቃዋምቲ ይሃይስዎ ብድሕሪኡ ነዚ ኩሉ ሰሚዕኩም ክመሓየሽ ዝግበኡ ኣመሓይሽኩም፣ ለውጢ ኣየድልዩን ኢልኩም ዘኣመንኩሙሉ ንምንታይ ከምዝኾነ ኣብራህህኩም ኣፅድቑ፡፡ እንተዘይኮይኑ በቲ ሐዚ ዘሎ ኣካይዳ ዝወፁ ሕግታት (ይሕመቹ ይፀብቹ) ኣይወፁን ጥራሕ ዘይኮነስ ሕጊ ምስ ኣፅድቑካ ርኢቶ ሃብሉ ኢልካ ሰብ ምእካብ ብወገነይ ከም ንዕቀት ህዝቢ ገይረ'የ ዝወስዶ፡፡

ግልፅነትን ተጠያቂነትን የሃሉ፡፡ ኣብ ኣሰራርሓ ግልፅነትን ተጠያቂነትን እስካብ ዘይሃለወ ሕግታት ኣሰራርሓታ ኣይመሓሹን፣ ሙስና ኣይጠፍእን፣ ምዕባል ኣይመፅእን፡፡ ግልፅነት ከዓስል እንተተደልዩ ዜጋታት ዝመሰሎም ክዛረቡ ዕድል ይወሃቦም፡፡ ኣብ ኣፈፃፀማ ኣካላት መንግስቲ ዘሎ ክፍተትን ኣብ ኣወሃህባ ግልጋሎት ዘለዎም ቅሬታን እተስምዑ ነጥም ሽግራት መፍትሒ ምእሳሽምበር ከምቲ ሐዚ ንሪኦ ዘለና ምሽቕራርን ምፍርራሕን ይትረፍ፡፡ ብዙሃን መራሽቢ ሓፋሽ ዝተሰርሑ ዕቡቕ ነገራት ጥራሕ ዘይኮነስ ኣብ ዝተፈላለዩ ቤት ዕዮታት ዘለዉ ፀገማት ከውፅኡን ከቃልዑን ይፈቐደሎም፡፡ እዚ ምግባር ንመንግስቲ ይጠቅም እምበር ድኹም መንግስቲ ኣየብልን፡፡ ተጠያቂነት ብዝምልከት ሕድሕድ ሰራሕተኛ መንግስቲን ሓለፍቲን ተጠያቂነቶም ንህዝቢ ምኻኑ ብግብሪ ክረኣ ይግባእ፡፡ ሓለፍቲ ቤት ዕዮታት ተወሳኺ ተፀዋዕነትን ተጠያቂነትን ነቲ መንግስቲ ዝመርኦ ዘሎ ውድብ እኳ እንተሃለዎም እቲ ዘዓበየ ህዝቢ ምኳኑ ይገንዘቡን ብተግባር የርእዩን፡፡ ዝሰርሑዎ ስራሕቲ ግልፅነት የሃልዎ፣ ጥፍኣት እንትህሉ ብግልፂ ብሕጊ እታ ሃገር ይተሓተቱ ብግምገማ ጥራሕ ዝመፅእ ለውጢ ኣይህሉን፡፡ እዚ ድማ ብፍላይ ኣብ ዘሓለፉ ውሑዳት ዓመታት ብግብሪ ሪኢናዮ ኢና፡፡

ኩሉ ዜጋ ኣብ ጉዳይ ሃገሩ ማዕረ ተገዳሲ ምኳኑ ንቀበል፡፡ ዜጋታት ዝተፈላለዩ ኣተሓሳስባታት ኣለዎም፡፡ በዚ መሰረት ናይ ኩሉ ሰብ ሓሳብ ምቕባልን ምትእንጋድን ግድን ዋላኳ ኣይኹን ሓሳቦምን ኣፈላላዮቶምን ክገልፁ ዕድሉ ይወሃቦም፡፡ ንስኻ ከምዚ ኢኻ ገለ መለ ክተርፍ ኣለዎ፡፡ ገሊኡ ንዓዱ፣ ንህዝቢን ንመንግስቲን ተገዳሲ ገሊኡ ፀረ-ህዝብን ልምዓትን ጌርካ ምፍራጅ ዘሃልቕ ኣይመስለንን፡፡

ሕገ መንግስቲ ይከበር፡፡ ሃገርና ቀዳሊ ርግኣትን ምትሕስሳብን ክህልዎ እንተኾይኑ ኣብ ሕገመንግስቲና ዝተፀሓፉ ነገራት ይከበሩ፡፡ ሓደሓደ እዋን ንሪኦም ኣካይዳታት እቲ መንግስቲ ብመሰረት ሕጊ እታ ሃገር ዘይኮነስ ብመሰረት ሰናይ ፍቓድ ሰበሰልጣን ዝኾይድ ዘሎ ይመስል፡፡ ግለሰባት (ሰበሰልጣን) ሕጊ ንላዕሊ ይኹኑ ኣለው፡፡ እዚ ኣየሃልቕን፡፡ ብዙሕ ጊዜ ከምዝበሃልን ብተግባር ከምዝተረኣየን ጠንካራ ሕግታትን ትካላትን እምበር ጠንካራ ሰባት ኩሉ ጊዜ ስለዘይነብሩን ዘላቕነት ስለዘየረጋግፁን መጨረሻኡ ሓደጋ እዩ፡፡ ንማየጠሉ፡፡